

ע"פ 20755/07 - ליאור שוקרון נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ג 17-07-20755 שוקרון נ' מדינת ישראל

לפני: כבוד הנשיא אברהם טל - אב"ד

כבוד השופט שמואל בורנשטיין

כבוד השופטת דבורה עטר

ליאור שוקרון

המערער

נגד

מדינת ישראל

המשיבה

פסק דין

1. לפנינו ערעור על גזר דיןו של בית משפט השלום בכפר סבא בת"פ 14838-02-16 וכנ בת"פ 16110-08-15 מיום 12.6.2017 שניתו לאחר שהמערער הורשע על יסוד הוודאות בעובדות כתוב האישום ובכתב אישום מתוקן בתיק צורף, במסגרת הסדר דיןוי, בהפרעה לשוטר במילוי תפקידו, בהפרת הוראה חוקית ובסחר בשם ארבעה מקרים, ונגזרו עליו העונשים הבאים:
 - א. 10 חודשים מאסר בפועל.
 - ב. 6 חודשים מאסר על תנאי לבסוף עבירה מפקודת הסמים המסוכנים, תוך 3 שנים מיום שחרורו.
 - ג. קנס בסך 1,500 ש"ח או 30 ימי מאסר תמורה.
2. כמפורט בכתב האישום המתוקן בת"פ 16089-08-15, בחודשים יוני-יולי 2015, עסק המערער בהפצת ומינית קאנבוס לקנים שונים, חלבם קטינים, שעבד בחנות לממכר טבק.
באישום הראשון נטען כי בשתי הזדמנויות מכר קאנבוס במשקל 2.86 גרם ובכמות לא ידועה עבור 100 ₪.
באישום השני נטען שמכר לקטין קאנבוס עבור 100 ₪.
באישום השלישי מייחס למערער מכירת קאנבוס לקטין.
באישום הרביעי מייחסת למערער מכירת קאנבוס במשקל כ-19 גרם עבור 2,000 ₪.

עוד הורשע המערער בהפרת תנאים מגבילים בהם היה מצוי בהליך המעצר הנלווה לתיק הסחר, בכך שיצא מחוץ לביתו, נמלט משוטר ובכך הפריע לעובודתו.

3. מתקיר שירות המבחן עלה כי המערער הוא בן 23, רווק ועובד בקיוסק. בגיל 14 הוא החל להסתובב בחברה שלית ולא גויס לצה"ל עקב עבורי הפלילי. לחובתו 3 הרשעות קודומות ביצוע עבירות אלימות ורכוש. הוא סובל מהפרעות קשב וריכוז ומהיפראקטיביות וטופל תרופתית. הוא מטופל בבה"ח "שלווה" בגין פוסט טראומה שעבר בגיל 13. המערער בן למשפחה תומכת וחיוית, אך חלק מהחיו מעורבים בפעילויות פלילתית, וכשהוחי הגדול נרצח בחו"ל לפני שנתיים, חוווה המערער משבר נסף.

שירות המבחן התרשם שהמעערער_DL כוחות, בעל דמיון עצמי נמוך, שנחshaw להתנהגויות ונורמות שליליות בסביבתו המשפחתי והחברתי. במסגרת הליך המעצר והעמד המערער בפיקוח מעצר ושולב בקבוצה טיפולית המיועדת לעצורי בית. הוא השתתף כמייטב יכולתו בקבוצה, הביע מוטיבציה ורבilitה לעורך שינוי בחיו ומסר בדיקות שתן נקיות מסוימים. יחד עם זאת, חלה התדרדרות במצבו הנפשי והוא זקוק לטיפול רפואי. קיים פער בין רצונו של המערער לעורך שינוי של ממש בחיו לחולשת כוחותיו וחיפויו לחברת שלית.

המעערער הודה במיחס לו בכתב האישום, כשלבביו מכיר סמים במטרה להרוויח רווח קל ומהיר. הוא התנסה לראשונה בגיל 16 ביצירת גראס במסגרת קשריו החברתיים אך כוון הוא לא משתמש בסם.

4. מהתקיר המשלים עולה שהמעערער התקשה לשתף פעולה עם שירות המבחן, ולא הגיע להליך מהഫניות שנקבעו לו. מאידך מסר בדיקות נקיות מסם ועשה מאמצים לניהל אורח חיים תקין.

שירות המבחן מנה מספר גורמי סיון וביניהם קשיי המערער בתפקיד והסתגלות למסגרות לגיטימיות, קושי בויסות דחפים והتمודדות עם משברים שחוווה בילדותו. לצד זאת, גורמי סיון בעלי משקל מצא שירות המבחן בגילו הצעיר, קיבלת אחריות מלאה על המיחס לו, העדר מעורבות נוספת בפליליים וניקיון מסם.

ኖכח העדר בשלות, לא מתאים המערער להליך טיפול והורמלץ להטיל עליו מסר בדרך של עבודות שירות, תוך ציון חששו מריצוי מסר בפועל.

גזר דין של בית משפט קמא

1. מעורבות המערער ביצוע עבירות של סחר בסם, חלקם לקטינים, מגבירה את חומרת מעשיו. על רקע כלכלי ונגישות לעולם הסמים, עשה לו המערער מנega למוכר סמים אחרים, גם קטינים. אמן מדבר בסם המוגדר כקל ובכמות שאין גודלות אלא שיטתיות המעשים מלמדת על חומרתם ופיגעה מוחשית בערכיהם ובוניהם, הגנה על שלום הציבור, על בריאותם של הצורכים את הסמים, בדגש על ציבור הקטינים. המערער הפר הפרה בוטה את תנאי המגבילים ובכך מעל באמון בית המשפט.

2. מדובר במכירות במועדים סמוכים ובקונים חוזרים ולכן מדובר במסכת אירועים אחת ונקבע מתחם עונשה כולל לכלל המעשים בהם הורשע המערער.

3. על פי מדיניות העונשה בעבירות סחר בסם, יש להחמיר עם סוחרי סמים, בעיקר עם מוכרי סם לקטינים. בחינת מדיניות העונשה המקובלת בעבירות סחר בסם, מעלה כי מתחם העונשה מגוון ורחב. במקרים דומים, אף בסוגי סם קשים יותר, הושטו על נאים עונשים הנעים בין 5 חודשים מאסר בעבודות שירות לבין 24 חודשים, כשתוון משקל מסוים לנסיבות הסחר, לנסיבות הנאשם ולהליכי שיקום. מתחם העונשה ההולם את עשי המערער נע בין 8 חודשים מאסר בפועל ל-20 חודשים.

4. המערער צעיר בן 24, בן למשפחה תומכת שחווה בחיו משברים קשים וטרואומתיים, שהותירו בו צלקות קשות. הוא מתנהל בסביבה החשופה להתנהלות שלילית ועבריינית, כשאופיו החלש, בציוף רצונו לגורף רוחים קלילים ומעורבותו בעולם הסמים, עומדים ברקע ביצוע עבירות הסחר בהן הורשע.

התמונה שעולה מהتسקרים מרכיבת מושם שמחד מביע המערער רצון מילולי לעורוך שינויים בחיו ומאיידר הוא לא משתף פעולה עם שירות המבחן ולא משקיע כוחות בהליך שיקום נחוץ.

בשנתיהם האחרונות עושה המערער מאמצים להימנע ממערכות פלילתית נוספת, ואף נמנע משימוש בסם.

5. עניינו של המערער לא נופל בגדבי מקרי שיקום. הוא מצוי בחברה שלילית, לא ניהל אורח חיים וכייב, שלל נזקקות טיפולית ומובה חששו מפני מאסר ורגรสיה במצבו.

6. בית משפט קמא התחשב מחד בחומרת עשי המערער וריבויים, בעבר הפלילי וברקע לביצוע עבירות הסם, ומאיידר התחשב בנטילת אחריות, בהבנתו שהוא מצוי בחברה שלילית וברצונו לשנות אורח חייו.

אין מנוס שליחת המערער למאסר בפועל אך יש בנסיבותיו כדי להביא להקלת מסויימת בתקופת המאסר שתיגזר, מתוך מטרה שלא להביא להתרדרות משמעותית במצבו ולדרבונו להמשיך בדרכו.

נימוקי העrüור

1. בית משפט קמא לא נתן משקל להודאותו של המערער בפני מותב אחר.
ההילך נפרש על פני תקופה ארוכה, השופט קרשן דן ברוב ההליך ובשלב הטיעונים לעונש עבר התקיק למותב אחר, שגזר את דיןנו ולא נתן כל משקל להיליך שהתנהל עד שלב הטיעונים לעונש.

2. בית משפט קמא לא התייחס לעובדה שהמערער נשלח לקבלת חוות דעת ממונה על עבודות שירות שחרזה חיובית. שליחת המערער למומנה על ידי השופט קרשן יצרה אצלו הסתמכות כלשהי, שבית משפט קמא התעלם ממנה לחלוון.

3. בית משפט קמא לא נתן משקל מספיק לניסיונו האישיות של המערער, לעובדה כי אחיו, אליו היה קרוב, נרצח לפני מספר שנים בחו"ל ועד כה לא נתפסו רוצחים. בית משפט קמא לא נתן משקל לפגיעות שעבר המערער הילד וכונער ולבדיקה הפסיכולוגית שעבר בעבר, שלימדה כי מדובר במי שיכולותיו הקוגניטיביות נמוכות והוא סובל מטריאומה קשה.

היה מקום להתחשב גם בעובדה שהמערער עשה תהליך של יציאה מהעולם העברייני שסבב אותו.

4. בית משפט קמא לא נתן די משקל להיליך שיקומו של המערער, לא חריג מהמתחם שקבע ולא מיקם את המערער בתחום המתחם. היה מקום ליתן משקל בדרך הארוכה שעבר המערער מאז הגשת כתב האישום נגדו ולעובדה שלא נפתחו נגדו תיקים פליליים.

5. בית משפט קמא לא נתן משקל מספיק להודאת המערער.

6. בית משפט קמא קבע מתחם ענישה תוך הסתמכות על פסקי דין שענינים שונים לחלוון מענינו של המערער.

7. במהלך הדיון בפנינו טען ב"כ המערער שלא מן הראי היה להעביר את הדיון בשלב הטיעונים לעונש לככ' השופט גリンברג, לאחר שככ' השופט קרשן קיבל שני תסקרי מבחן וחוו"ד חיובית של הממונה על עבודות שירות (להלן: "המומנה"), אליו שלח אותו השופט קרשן לאחר קבלת התסקרי.

מצור הדיון עולה שככ' השופט גリンברג לא התייחסה להליכים אלה, שהתנהלו בפני ככ' השופט קרשן. לטענתו, ככ' השופט גリンברג לא לקחה בחשבון את העובדה שמאז מעצרו בגין תיק הסחר בסמים ועד היום לא נפתחו נגד המערער תיקים נוספים, בניגוד למצוותה נערך כשביצוע עבירות רכוש.

תגובה ב"כ המשיבה

1. המערער לא הופנה לממומנה לאחר שמיית טיעונים לעונש. אמן הוא לא הופנה בשלב התחלתי של

ההיליך ובימ"ש קמא לא קבע בהחלטתו שאל למערער לפתח ציפיות אך המאשימה טענה לכל אורך ההליך שהיא תעותר להטלת מאסר בפועל.

2. המערער לא טען בבי"ש קמא כנגד החלפת המותב וטען לראשונה בעניין זה רק לאחר שהתוצאה הסופית של גזה"ד שונה ממה שחשב.
3. המתחם שקבע בי"ש קמא בין 8-21 חודשים מאסר הוא מתחם מבוסס. עונשו של המערער מוקם בתחום המתחם למרות עברו הפלילי.
4. התסקרים שהתקבלו בעניינו של המערער אינם חובאים וגם שירות המבחן לא ממליץ על עבודות שירות על מנת לא לקטו עתלה שיקומי אלא בגלל חששו של המערער לרצונות מאסר.

דין והכרעה

1. לאחר שיעינו בפרוטוקול הדיונים בפני כב' השופט קרשן, בטיעונים לעונש שנקבעו בפני כב' השופט גrynberg ובשני מסקרים המבחן שהתקבלו במהלך הדיונים בפני כב' השופט קרשן אך היו בפניה עובי לממן גזר הדין, הגיעו למסקנה כי חילופי המותב לא גרמו לעיוות דין של המערער ולעונש נושא הערעור, שלטענת ב"כ המערער היה חמור מעונש המאסר בעבודות שירות לו היה צפוי לו היה נידון עד תום ההיליך בפני כב' השופט קרשן.
לא בjadi לא טען ב"כ המערער כלפי חילופי המותבטרם נשמעו הטיעונים לעונש בפני כב' השופט גrynberg אלא רק בהודעת הערעור, לאחר שלא הוטל עליו עונש מאסר בעבודות שירות שחשב שיטול עליו.
2. איןנו מתעלמים כלל ועיקר משליחתו של המערער לממונה, שמצא אותו מתאים לביצוע עבודות שירות ומדעת הרוב של כב' השופט Robinshteyn, כתוארו אז, בע"פ 5952/13 **זהודה ואח' נ' מדינת ישראל**, עליו مستמך ב"כ המערער, אך באותו המקרה הופנו המערערים לממונה לאחר שנשמעו הטיעונים לעונש.
עם זאת, איןנו מתעלמים מדעת המיעוט של כב' המשנה לנשיאה נאור, כתוארה אז, לפיה אין בשליחת המערערים לממונה כדי ליצור אצלם ציפייה להטלת מאסר שניית לרצותו בעבודות שירות, אשר מבוססת על פסיקה קודמת שצוטטה בחוות דעתה.
3. בפסה"ד בע"פ 14/1438 **בראייז נ' מדינת ישראל** קבע ביהם"ש, פה אחד, מפי כב' השופט פוגלמן בסעיף 9 לפסה"ד כדלקמן:

"אשר לטענת המערער בעניין חוות הדעת של המmonoה על עבודות השירות - אף שבמקרים בהם האפשרות לריצוי העונש בדרך של עבודות שירות אינה עומדת על הפרק עדיף להימנע מפניה אל המmonoה על עבודות שירות, שכן פניה שזו עשויה לעורר "רף מסויים של ציפיות" (ע"פ 6294/05 חובב נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] פסקה 24; פסקה ב' לחוות דעתו של השופט א' רובינשטיין (7.13.2006)).

בפסקתנו כבר נקבע כי החלטת בית המשפט להורות על קבלת חוות דעת מטעם המmonoה על עבודות שירות אינה מקינה אינטראס ציפייה בר הגנה.

יפים לעניין זה דבריו של כב' השופט י' דנציגר בע"פ 8704/08 היב נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (23.4.2009):

"כל עוד בית המשפט לא גזר את עונשו של הנאשם אין הפניה למmonoה, כשלעצמה, מצדיקה את היוזצורתה של ציפייה או הסתמכות כלשהי לעניין טיב או היקף העונש [...]. חוות דעתו של המmonoה על עבודות השירות מתבקשת על ידי בית המשפט בדרך כלל בטרם נגזר דיןו של נאשם שהורשע, וזאת על מנת שבפני בית המשפט יהיה כל המידע הדרוש לעניין בבאו לגזר את דיןו של נאשם ועל מנת שבשלב השתת העונש יוכל בית המשפט לשווות לנגד עינוי את כל החלפות העונשיות האפשריות ולבחור מביניהן את הרואה ביוטר על בסיס האיזון ההולם בין האינטראסים המתנגדים" (שם בפסקה 10; ראו גם: ע"פ 4894/13 סלע נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (23.1.2014)).

כך הם פני הדברים גם אם כב' השופט קרשן לא כתב בהחלטתו שאין בהפניית המערער למmonoה משום הבעת דעתו באשר לעונש שיטול עליו, שכן לא נעלמה מעני המערער ובא כוחו התנגדות המאשימה להפניית המערער למmonoה והעמדה העקבית והנחרצת שהביעה לאורך כל ההליך בפני כב' השופט קרשן שתעתור להטיל על המערער מסר לריצוי מאחורי סוג וברית.

מתחם הענישה שקבע בימ"ש קמא מקובל علينا בהיותו משקף כראוי את הפגיעה המשמעותית שפגע המערער בבריאות הקטינים שכן ממנו את הסם, גם אם מדובר בסם שנחשב כ"סם קל" ובכמויות לא גדולות.

גם אם המכירות נעשו בשל מניע כלכלי, אין בכך עמו המערער בכל הקשור לקביעת המתחם.

מיקומו של המערער בתחום המתחם הוא מיקום ראוי ואף מקל, שכן תסקרי המבחן עליהם מסתמן ב"כ המערער, שلطענותו הסתמכר עליהם גם כב' השופט קרשן, אינם חיוביים, בלשון המעתה, שכן המערער התקשה לשתף פעולה עם שירות המבחן ובשל העדר בשלותו לא נמצא מתאים להליך טיפול.

לכך יש להוסיף את גורמי הסיכון שמנוה שירות המבחן וגם גורמי הסיכון לא מצדיקים הטלת מאסר בעבודות שירות רק בשל חששו של המערער לרצות לראשונה בחו"י מאסר אחורי סORG וברית.

.7 אף אנו, כמו בימ"ש קמא, איננו מתעלמים מנסיבות חייו של המערער, מכך שגם מעצרו בגין עבירות הסחר בסמים לא עבר עבירות, פרט להפרת מעצר בית והימלטו מושוטר שמצא אותו מחוץ לביתו, ומהודאותו, אך אין בכלל אלה כדי לחרוג לפחות מהרף התחתון המוצדק של מתחם העונש ולהציגו מתחת לעונש שהוטל על ידי בימ"ש קמא.

.8 אנו דוחים את הערעור.

המעערער יתיצב לריצוי מאסרו בבית סוהר הדרים, ביום 18.01.23 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות וגזר הדין של בית משפט קמא.

על ב"כ המערער לתאמם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למין מוקדם, עם ענף אבחון ומין של שב"ס, טלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

התנאים שנקבעו לעיקוב ביצוע עונש המאסר יעמדו בתוקף עד להתייצבויות המערער לריצוי עונשו.

ניתן היום, ח' טבת תשע"ח (26 דצמבר 2017), במעמד ב"כ הצדדים והמערער.

דבורה עטר, שופטת

שמעאל בורנשטיין,

שופט

אברהם טל, נשיא

אב"ד